

Mantelzorgbeleid

1. Wat is mantelzorg

Mantelzorg is een overkoepelend begrip voor veel vormen van meer dan gebruikelijke zorg, die partners, ouders, kinderen, familieleden, vrienden en buren elkaar verlenen. Soms wordt ook wel het begrip familiezorg, familieparticipatie of familiale zorg gebruikt omdat mantelzorgers heel vaak familie (inclusief partners) zijn. AxionContinuu wil het begrip mantelzorg gebruiken, omdat dat ruimer is dan familiezorg en omdat het woord mantel uitdrukt waar zij ook voor wil staan, warme zorg en het bieden van bescherming.

Mantelzorgers zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Mantelzorgers zijn geen professionele zorgverleners maar geven zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met degene voor wie zij zorgen. Mantelzorg is niet de alledaagse zorg voor bijvoorbeeld een gezond kind. Mantelzorg is vaak langdurig en intensief.

Of anders gezegd: Mantelzorg is langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij de zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie.

2. Visie en beleid op het werken met mantelzorgers

AxionContinuu wil met mantelzorgers op een professionele manier omgaan omdat zij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de zorg- en zorggerelateerde activiteiten binnen onze organisatie. Mantelzorgers worden naast de betaalde medewerkers en vrijwilligers gezien als partners in de zorg, waarbij de regie in dit samenspel nadrukkelijk ligt bij de cliënt.

AxionContinuu heeft ten aanzien van het mantelzorgbeleid de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- het uitgangspunt is 'mantelzorg is aanvullend op de professionele zorg'
- de sturing op (mantel)zorg ligt bij de cliënt
- de mantelzorgers bepalen wat zij inbrengen of waar ondersteuning wordt; mantelzorg is vrijwillig
- bij het stellen van een indicatie houdt het CIZ rekening met de hulp van mantelzorgers. De cliënt maakt bij AxionContinuu afspraken over wat iemand zelf wil blijven doen, wat hij of zij wil laten aan professionals
- deze afspraken worden vastgelegd in het zorgplan van de cliënt.

3. Over mantelzorgers bij AxionContinuu

Bewoners krijgen professionele zorg om in hun basisbehoeften te voorzien. De mantelzorgers vormen een belangrijke factor, in veel situaties de belangrijkste, in het leven van de cliënt. Hij heeft vaak een sterke emotionele band met de cliënt en heeft meestal al heel lang en intensief huishoudelijke- maar ook verzorgende en soms verplegende taken op zich genomen. Als van het laatste sprake is, worden goede afspraken gemaakt over bevoegdheid en bekwaamheid en het bewaken van de kwaliteit.

Wanneer is iemand een mantelzorgers binnen AxionContinuu?

Mantelzorgers zijn familieleden, vrienden, buren, kennissen van een bewoner die een actieve bijdrage willen en kunnen leveren in de zorg aan een bewoner. Een actieve bijdrage wil zeggen dat men regelmatig bij een bewoner op bezoek komt met als doel bij te dragen aan het tegemoet komen aan behoeften of wensen van die bewoner. Deze bijdrage kan variëren van sociale ondersteuning tot samen wandelen, schaken, de vensterbank stoffen of het verrichten van zorgetaken.

Het verschil tussen een "eerste contactpersoon" en een mantelzorger.

Bij de start van zorg vanuit AxionContinu wordt een eerste contactpersoon aangewezen. Deze persoon is aanspreekpunt voor de medewerkers over allerlei zaken betreffende de bewoner, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. De contactpersoon hoeft geen mantelzorger te zijn.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk

Er is een fundamenteel verschil tussen zorg die verleend wordt door vrijwilligers en zorg die mantelzorgers bieden. Vrijwillige zorg is die zorg die verleend wordt door vrijwilligers vanuit een georganiseerd verband. Tussen de vrijwilliger en degene aan wie zorg wordt verleend bestaat vooraf meestal geen relatie.

Mantelzorg is de zorg die wordt gegeven aan hulpbehoevenden door een of meer leden van diens directe omgeving, waarbij de zorgverlening voortvloeit uit de sociale relatie. Mantelzorgers zijn dus alleen mantelzorger voor die persoon met wie zij voor opname al een relatie hadden.

4. Doel Mantelzorgbeleid

Het doel van mantelzorgbeleid is zodanige voorwaarden te scheppen dat mantelzorg en professionele zorg binnen AxionContinu elkaar aanvullen en dat dit ten goede komt aan de kwaliteit van leven van de cliënt. De volgende doelen worden bij de uitvoering van het mantelzorgbeleid nagestreefd en in acties omgezet.

- Hulpverleners zijn bekend met het mantelzorgbeleid en handelen daarnaar;
- Mantelzorgers zijn bekend met het mantelzorgbeleid;
- Mantelzorgers worden, met instemming van de cliënt of diens vertegenwoordiger, geïnformeerd over de ziekte, behandeling en prognose, over de formele zorg en over financiën;
- Afspraken met mantelzorgers worden vastgelegd in het zorgplan en periodiek geëvalueerd;
- Mantelzorgers kennen hun contactpersoon, de leidinggevende én de contactpersoon van de cliënt;
- Mantelzorgers worden emotioneel en praktisch ondersteund in het uitvoeren van hun activiteiten;
- Ondersteuning is toegankelijk en heeft een lage drempel; mantelzorgers ervaren die ondersteuning;
- Hulpverleners worden geschoold en ondersteund en ervaren voldoende ruimte om het mantelzorgbeleid uit te voeren.

5. Het samenspel

Samenspel is meer dan samenwerken. Een goede communicatie, wederzijds begrip en erkenning zijn daarbij van fundamenteel belang. De mantelzorger weet ons veel te vertellen over de wensen van een bewoner. Mantelzorg en zorg streven beiden vanuit hun eigen perspectief naar een goede zorg voor de bewoner. Hierdoor kan beter tegemoet gekomen worden aan alle wensen van de bewoner. Daarnaast is het voor een goed samenspel nodig om ook de wensen en behoeftes van de mantelzorger te weten en de gemaakte afspraken regelmatig te evalueren. Een belangrijk middel is persoonlijke aandacht. Even vragen hoe het met iemand gaat is van wezenlijk belang. Persoonlijke aandacht kan het contact met de familie aanzienlijk verbeteren en veel zaken in de situatie rondom de cliënt verduidelijken.

Mantelzorgers kunnen op allerlei manieren betrokken zijn bij de dagelijkse zorg. Hier wordt een overzicht gegeven van een aantal mogelijkheden. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen mantelzorg en vrijwilligerswerk door familieleden. Als familieleden regelmatig langs komen, gaan ze ook meestal een actievere rol in de zorg en het dagelijkse leven van de bewoner spelen. Ze nemen dan een aandeel in de zorg. Zo kunnen ze standaardtaken vervullen zoals het regelen van administratieve zaken, een wandelingetje maken en meegaan op artsenbezoek in het ziekenhuis.

Daarnaast kunnen familieleden aandacht besteden aan de woonomgeving door voor een bloemetje te zorgen of foto's mee te brengen en op te hangen. Ook verschaffen familieleden plezier aan de bewoner door een wandeling of een autorit te maken, mee te gaan naar de kapsalon of samen op verjaardag bij een (achter)kleinkind te gaan. Verder kunnen familieleden zorgtaken van medewerkers overnemen. Ze helpen bij het eten, het tafeldekken en bij de persoonlijke verzorging, zoals nagels knippen en het gebit schoonmaken. Ze nemen dan soms taken op zich die onder de verantwoordelijkheid van verzorgenden kunnen vallen zoals het toedienen van medicijnen of ze helpen bij de toiletgang, het verwisselen van incontinentiemateriaal of het douchen. In bijlage 1. is een overzicht opgenomen van concrete taken van vrijwilligers versus mantelzorgers.

6. Ondersteuning

Het geven van mantelzorg kan soms zwaar zijn. Mantelzorgers lopen de kans overbelast te raken en daarom is het van belang dat AxionContinu ondersteuning biedt aan mantelzorgers. Een vast aanspreekpunt bij AxionContinu, in de praktijk vaak de Ev'ér, kan de rol vervullen waar men terecht kan met vragen, zijn verhaal kwijt kan en informatie kan verkrijgen, bijvoorbeeld over het steunpunt mantelzorg.

Ondersteuning aan de mantelzorger kan plaatsvinden op verschillende manieren:

- Informatieverstrekking (over de organisatie van zorg, omgaan met ziekte, het zorgplan etc.)
- Psychosociale ondersteuning (advies, begeleiding aan mantelzorger)
- Praktische ondersteuning (informatie, zie ook folder mantelzorg)
- Themabijeenkomsten (familieavonden)

Bijlage 1. : Overzicht taken mantelzorg versus vrijwilligers

Persoonlijke zorg (mantelzorg)

- haarverzorging zoals wassen en krullen zetten
- hand- en nagelverzorging zoals manicuren en lakken
- voetverzorging zoals massage en pedicure
- baden en douchen
- snoezelen
- kledingaanschaf
- gebit schoonmaken
- verzorging van kleding zoals herstellen en wassen
- sieraden
- medicijnen toedienen
- helpen bij de toiletgang
- verwisselen van incontinentiemateriaal

Ondersteunen in de huiskamer (mantelzorg of vrijwilligerswerk)

- maaltijd bereiden
- maaltijdassistentie
- krant lezen
- zingen
- televisie kijken
- bril schoonmaken
- verjaardagen en jubilea organiseren en vieren
- planten verzorgen en water geven
- afwassen
- opruimen
- muziek luisteren
- fruit schoonmaken

Ondersteunen bij recreatieve en andere activiteiten (mantelzorg of vrijwilligerswerk):

- koken en bakken
- rolstoel dansen
- zangdienst
- kerkdienst
- sociëteit

Het woon- en leefklimaat (mantelzorg of vrijwilligerswerk):

- sfeer creëren in de huiskamer
- inrichten en aankleden van de woon/slaapkamer, waarna er vervolgens een gedeelde verantwoordelijkheid met de verzorging is wat betreft het schoonhouden van het appartement.
- seizoensgebonden activiteiten zoals Kerst, Pasen, Koninginnedag, fancy fair

Ondersteunen en begeleiden bij bezoeken en afspraken (mantelzorg)

- winkel
- (verpleeg-)huisarts
- pedicure
- kapper
- schoonheidsspecialist
- rolstoelwinkel
- bezoek aan medisch specialisten

- bezoek aan paramedische dienstverleners zoals fysiotherapeut en ergotherapeut
- tandarts, diëtiste, opticien
- gemeentehuis